

ทบรรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

การศึกษาภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด

ปี พ.ศ. 2532-2533

A Study of Socio-Economic for the Members of Maung Minburi

Agricultural Co-operative Ltd.

in 1989-1990

โดย

นายจักรกฤษ สวัสดิ์เวช

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลึกสุด

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2534

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

(อาจารย์เลาวคณธ์ เลือดกาญจนะ)

กรรมการปัญหาพิเศษ

(อาจารย์เสาวรีย์ ตะโพนทอง)

กรรมการปัญหาพิเศษ

(อาจารย์เสรี รัตนารักษ์)

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์สนอง นิลเพ็ชร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

87.
14070

ปีพิมพ์พิเศษ

เรื่อง

การศึกษาภาวะเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด

ปี พ.ศ. 2532-2533

A Study of Socio-Economic for the Members of Maung Minburi
Agricultural Co-operative Ltd.

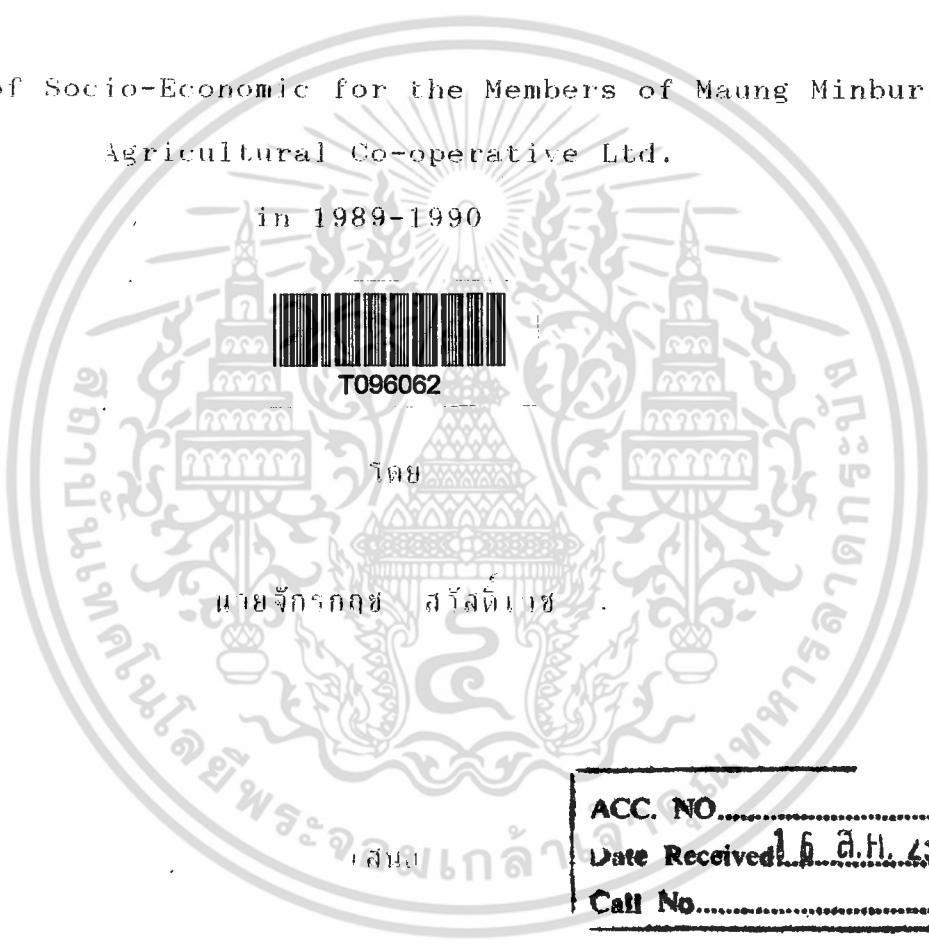
in 1989-1990

T096062

โดย

นายจักรกฤษ สวัสดิ์เกษ

ACC. NO.....

Date Received 6 ส.ค. 2534

Call No.....

ภาควิชาเทคโนโลยีเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปรัชญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

ปพ.

๑๒๑๕๓

พ.ศ. 2534

๒๕๓๔

ปพ.

๑๒๑๕๓

๒๕๓๓

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 96062
วันเดือนปี 1 JUN 2009

เอกสารนี้เป็นเอกสารสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ หากมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

เรื่อง : การศึกษาภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์
: การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด ปี พ.ศ. 2532-2533

โดย : นายจักรกฤษ สวัสดิ์เวช
ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ : /----- /----- /-----
(อาจารย์เสาวคนธ์ เลือดกาญจนะ)

สหกรณ์การเกษตรนับได้ว่า เป็นสถาบันเกษตรกรในชนบทที่มีบทบาทสำคัญมากสถาบันหนึ่ง โดยหลักการของสหกรณ์ต้องการส่งเสริมความอยู่ดีกินดีของสมาชิกตลอดจนเกษตรกรทั่วไปในท้องถิ่น สหกรณ์การเกษตรจึงน่าจะมีบทบาทสำคัญ และเป็นสถาบันหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตลอดจนภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์ที่ดีขึ้น ดังนั้นการศึกษาภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นตัวชี้ให้เห็นว่า ทิศทางการดำเนินงาน ตลอดจนธุรกิจของสหกรณ์งานปัจจุบันมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับภาวะ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความต้องการของสมาชิกมาก หรือน้อย วัตถุประสงค์ของการศึกษาถึงภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด ศึกษารูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์และศึกษาเป็นแนวทางในการเผยแพร่ และพัฒนาชนบทจากการรวบรวมข้อมูล ของสมาชิกสหกรณ์ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบโดยบังเอิญจำนวน 40 คน และเกษตรกรอื่นที่มีได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ แต่อาศัยอยู่นพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ปฏิบัติการของสหกรณ์ จำนวน 40 คน ำดับแบบสัมภาษณ์เป็นหลักในการจัดเก็บข้อมูลได้จากตัวอย่าง

สำหรับการศึกษาภาวะ เศรษฐกิจและสังคม ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองมึนบุรี จากัด ในด้านพื้นฐานของครอบครัวโดยทั่วไป สหกรณ์ยังมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ของสมาชิกไม่มากนัก ดังจะเห็น ได้จากสมาชิกสหกรณ์จบประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 75 จบอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ร้อยละ 10.26 ลักษณะครอบครัวยังเป็นครอบครัวขนาดกลาง ร้อยละ 25 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน เกษตรกรทั่วไปมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 5 คน ร้อยละ 40 ผลการศึกษาทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า รายได้สุทธิของสมาชิกสหกรณ์อยู่ในระดับสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป 10,591.25 บาทต่อปี สมาชิกสหกรณ์มีหนี้สิน ร้อยละ 72.5 เกษตรกรทั่วไปไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 55 สมาชิกสหกรณ์มีที่ดิน ร้อยละ 77.5 เกษตรกรทั่วไปมีที่ดิน ร้อยละ 85 สมาชิกสหกรณ์เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลัง เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีรายได้สูงขึ้น ร้อยละ 87.5 สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น ร้อยละ 80

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ ทางด้านภาวะสังคม สหกรณ์ควรมีการส่งเสริมเรื่องการศึกษาให้แก่สมาชิกที่มีความคิดความอ่านที่ดี ทางด้านภาวะเศรษฐกิจ สหกรณ์ควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ของสมาชิกให้มากขึ้น เพื่อช่วยเพิ่มรายได้และลดภาระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ เพราะธุรกิจการขายมีความจำเป็นในเรื่องการให้สหกรณ์รวบรวมผลผลิตของสมาชิกให้สหกรณ์ ดำเนินการขายให้ได้ราคาที่เหมาะสม และยุติธรรมที่สุด เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่จะต้องขายผลผลิตของตนแก่พ่อค้าเพียงลำพังและในการขายด้วยตนเองสมาชิกอาจจะถูกพ่อค้ากดราคาผลผลิตนั้นให้ต่ำลงได้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีก็ เพราะได้รับความช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอาจารย์เสาวคนธ์ เลือดกาญจนะ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางมาตั้งแต่ต้น อีกทั้งอาจารย์เสาวรีย์ ตะโพนทอง และอาจารย์เสรี รัตนภรณ์ ซึ่งช่วยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา และคณะกรรมการปัญหาพิเศษ โดยให้ความช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องจนสำเร็จจนสมบูรณ์มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ก็ขอขอบคุณ คุณวารภรณ์ โพธิ์ศรี เจ้าหน้าที่บริหารงานสหกรณ์ 6 ประจาสหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด ที่ได้ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และพนักงานสหกรณ์ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ช่วยในการเก็บข้อมูลปัญหาพิเศษในครั้งนี้

จักรกฤษ สวัสดิ์เวช

17 มิถุนายน 2534

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
สารบัญภาพ	(ข)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
ลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร	
เมืองมีนบุรี จำกัด	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	14
ประชากรตัวอย่าง	14
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	14
อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา	14
การวิเคราะห์ข้อมูล	15
บทที่ 4 ผลการศึกษา	17
ภาวะทางด้านสังคม	17
ภาวะทางด้านเศรษฐกิจ	22
บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาชนบท	37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5	สรุปและข้อเสนอแนะ	38
	สรุปผลการศึกษา	38
	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	40
เอกสารอ้างอิง		41
ภาคผนวก		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การเปรียบเทียบภาวะทางสังคม	19
2	การเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ และ เกษตรกรทั่วไป	23
3	การเปรียบเทียบรายได้ของสมาชิกสหกรณ์ กับเกษตรกรทั่วไป	24
4	การเปรียบเทียบรายจ่ายของสมาชิกสหกรณ์ กับเกษตรกรทั่วไป	27
5	การเปรียบเทียบรายได้สุทธิของสมาชิกสหกรณ์ กับเกษตรกรทั่วไป	29
6	การเปรียบเทียบหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ กับเกษตรกรทั่วไป	31
7	การถือครองที่ดินของสมาชิกสหกรณ์ กับเกษตรกรทั่วไป	34
8	เปรียบเทียบการออมของสมาชิกสหกรณ์ กับเกษตรกรทั่วไป	35
9	ทรัพย์สินของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป	36

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงโครงสร้างของสหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด	7
2	แสดงการเปรียบเทียบการกระจายรายได้ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

เนื่องจากสหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด ตั้งอยู่เขตมินบุรี กรุงเทพฯ ซึ่งทางกระทรวงอุตสาหกรรมได้ประกาศ เป็นเขตอุตสาหกรรม ขณะนี้มีโรงงาน อุตสาหกรรมมาทยอยเข้าไปตั้งอยู่เกือบทุกแขวงไม่น้อยกว่า 90 โรง ทำให้เกิด ภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นอันตรายต่อการเกษตร เช่น น้ำเน่า น้ำเสียอันเกิดจาก โรงงาน ทำให้การทำเกษตรเสียหาย และถนนหนทางได้สกปรกกันทางระบาย น้ำชลประทาน อันเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต อีกทั้งแรงงานทางการเกษตรได้ หลบไปเข้าไปขายแรงงานตามโรงงาน เหลือไว้แต่เกษตรกรวัยชรา ซึ่งไม่อาจ ประกอบการเกษตรได้ จึงเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง ในการขยายงานของสหกรณ์ ทั่วทั้งกว้างขวาง และมีธุรกิจครบวงจรได้ ดังนั้น สหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด จึงจำเป็นต้องทำการปรับปรุง ลักษณะโครงสร้างของสหกรณ์ เพื่อให้ เหมาะสมกับภาวะสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ คือ ทั่วขยายธุรกิจการค้า และธุรกิจ การขายแต่ในปัจจุบันธุรกิจการค้าขายไม่มีเหลือแต่ธุรกิจการค้า การส่งเสริมอาชีพ ทัศนกรรมอันคร่ำเรื้อรังให้มากขึ้น ทำการฝึกลูกหลานสมาชิกให้มีความรู้ เช่น งาน ประดิษฐ์ดอกไม้ด้วยผ้า และเปิดแผนกร้านค้าสำหรับจำหน่ายสินค้าเครื่องอุปโภค บริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพเป็นหลัก เช่น ข้าวสาร น้ำตาล น้ำมันพืช นม และสินค้าเบ็ดเตล็ด การจำหน่ายได้เปิดจำหน่ายทั้งขายส่ง และขายปลีก กับทำให้ มีร้านค้าย่อยตามกลุ่มสมาชิกที่อยู่ห่างไกล ตลอดทั้งตั้งตัวแทนจำหน่ายสินค้าขึ้นด้วย เพื่อระบายสินค้าได้รวดเร็ว โดยสหกรณ์เป็นตัวกลางในการจัดจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ไปยังสมาชิกหรือร้านค้าย่อยจะทำให้สหกรณ์มีปริมาณการจำหน่ายที่สูง และจะมี รายได้เพิ่มขึ้น

การตัดสินใจเลือกเอาสหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์ อเนกประสงค์ กล่าวคือ มีการทำธุรกิจกับสมาชิกทั้งการค้า การส่งเสริม เอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพทางด้านเกษตร และทางด้านอื่น ๆ ให้กับสมาชิก เป็นสหกรณ์ที่มีสมาชิก
ค่อนข้างมากกว่าหนึ่งพันคนขึ้นไป มีแผนการดำเนินงานกว้าง การติดต่อพบปะ
สังสรรค์ระหว่างสมาชิกกับพนักงานสหกรณ์มีอยู่มากแต่ละฝ่าย จึงน่าจะมีอิทธิพล
ต่อกันอยู่บ้าง วัตถุประสงค์ทางฝ่ายพนักงานสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้เผยแพร่กระจายแนวคิด
และวิธีปฏิบัติตามหลักการสหกรณ์ไปสู่วิถีชีวิตประจำวันของสมาชิกได้ และพิจารณา
ถึงความสะดวกในการติดต่อประสานงานเพื่อการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาภาวะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด
2. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงาน ของสหกรณ์การเกษตรเมือง
มินบุรี จำกัด
3. เพื่อศึกษาเป็นแนวทางในการเผยแพร่และพัฒนาชนบท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของสหกรณ์ที่มีต่อชุมชน และตลอดจนบทบาท
ของสหกรณ์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
2. ได้ทราบถึงวิธีการดำเนินงาน ของสหกรณ์การเกษตรเมือง
มินบุรี จำกัด
3. สามารถนำความรู้ไปใช้ในการเผยแพร่ส่งเสริมและพัฒนาชุมชน
ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาได้ เลือกสหกรณ์การเกษตรเมือง
มินบุรี จำกัด เป็นแหล่งในการศึกษา วัตถุประสงค์ข้อมูลในระหว่างปี
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2532-2533 ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด 1,737 คราวเรือน

2. การศึกษาในครั้งนี้ ทว่าการสุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญ จากสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 40 ตัวอย่าง และเกษตรกรทั่วไปที่มีได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 40 ตัวอย่าง เหตุที่เลือกตัวอย่างในลักษณะนี้ เพราะว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างของเกษตรกร 2 กลุ่มว่า มีความแตกต่างกันหรือไม่

นิยามศัพท์

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด

สมาชิกสหกรณ์ หมายถึง ผู้ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด

เกษตรกรทั่วไป หมายถึง เกษตรกรที่ไม่ใช่สมาชิกสหกรณ์การเกษตร แต่เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองมินบุรี

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการประกอบอาชีพทางการเกษตร ในที่นี้หมายถึง เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ และเกษตรกรทั่วไปที่เลือกมาเป็นตัวอย่าง

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรมากที่สุด ซึ่งเกษตรกรถือเป็นรายได้หลัก

อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรเป็นอันดับรองจากรายได้ของอาชีพหลัก

รายได้ หมายถึง รายได้ที่เกิดจากอาชีพการเกษตร เช่น ทานา ทาสวน เลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก และรายได้นอกการเกษตร เช่น รับจ้าง ค้าขาย เงินเดือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งมีหน่วยวัดเป็นบาทต่อปี

รายจ่าย หมายถึง รายจ่ายทั้งหมดที่เกิดจากรายจ่ายในครอบครัว เช่น ค่าอาหาร ค่าการศึกษาบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเครื่องใช้ประจำวัน ค่าดอกเบียร์ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางพักผ่อน และรายจ่ายเพื่อทำการเกษตร เช่น ค่าแรง ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าพันธุ์สัตว์ ค่าอาหารสัตว์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าอุปกรณ์ทางการเกษตร ซึ่งมีหน่วยวัดเป็นบาทต่อปี

รายได้สุทธิ หมายถึง รายได้ทั้งหมดที่ได้หักจากรายจ่ายในครอบครัว และรายจ่ายเพื่อการเกษตร ซึ่งมีหน่วยเป็นบาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด

1.1 สภาพทั่วไปของสหกรณ์

1.1.1 ประวัติความเป็นมา

สหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด ปัจจุบันตั้งอยู่ เลขที่ 72/22-26 ถนนสหกรณ์ เขตมินบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้ถือกำเนิด โดยการควบสหกรณ์ท่าขุน ในเขตมินบุรี 11 สหกรณ์ และสหกรณ์ท่าขุนในเขตหนองจอก 3 สหกรณ์ เข้าเป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ ระดับอำเภอตามนโยบายการควบคุมสหกรณ์ของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติและตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 และได้จดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เป็นสหกรณ์การเกษตรชนิดจำกัด มีชื่อว่า " สหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด " เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2514 และได้ดำเนินงานครั้งแรก เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2514 สมาชิกแรกตั้ง จำนวน 225 คน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 1,737 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1.2 ขอบเขตการดำเนินงานและสภาพภูมิศาสตร์

สหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด มีอาณาเขตท้องที่ของเขตมีนบุรีทุกตำบลและเขตลาดกระบังบางส่วน สำหรับอาณาเขตของพื้นที่อำเภอมีนบุรี มีดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอลาดกระบัง จังหวัดปทุมธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เขตบางเขน และ เขตบางกะปิ

มีเนื้อที่ประมาณ 174 ตารางกิโลเมตร หรือ 96,771 ไร่

สภาพภูมิอากาศ ฤดูกาลในท้องที่เขตมีนบุรี มีสภาพเช่นเดียวกับจังหวัดในภาคกลางทั่วไป ภูมิประเทศในพื้นที่ของเขตมีนบุรี ส่วนใหญ่เป็นที่ราบที่มีลุ่มบ้างเล็กน้อยตลอดพื้นที่ตอนกลางของเขตเหมาะแก่การเกษตรและเลี้ยงสัตว์ มีน้ำที่สำคัญมีอยู่ 6 สาย เป็นลำคลองส่งน้ำซึ่งอยู่ในความควบคุมของกรมชลประทาน คือ คลองสามวา คลองแสนแสบ คลองสองต้นนุ่น คลองบางชัน คลองบัวขาว และคลองบึงพระยาสุเรนทร์ นอกจากนั้นลำบึงและคลองซอยซึ่งแยกจากรางตั้งกล่าว เพื่อชักน้ำในคลองส่งน้ำจากคลองส่งสายใหญ่ไปช่วยในการเกษตร และสัญจรไปมาในท้อง โดยเฉพาะคลองแสนแสบถือว่าเป็นคลองที่มีความสำคัญที่สุด กล่าวคือ มีความยาวถึง 65 กิโลเมตร นับว่ายาวที่สุดในประเทศไทย ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำ จากประตูน้ำปทุมวันถึง อำเภอ บางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทรา

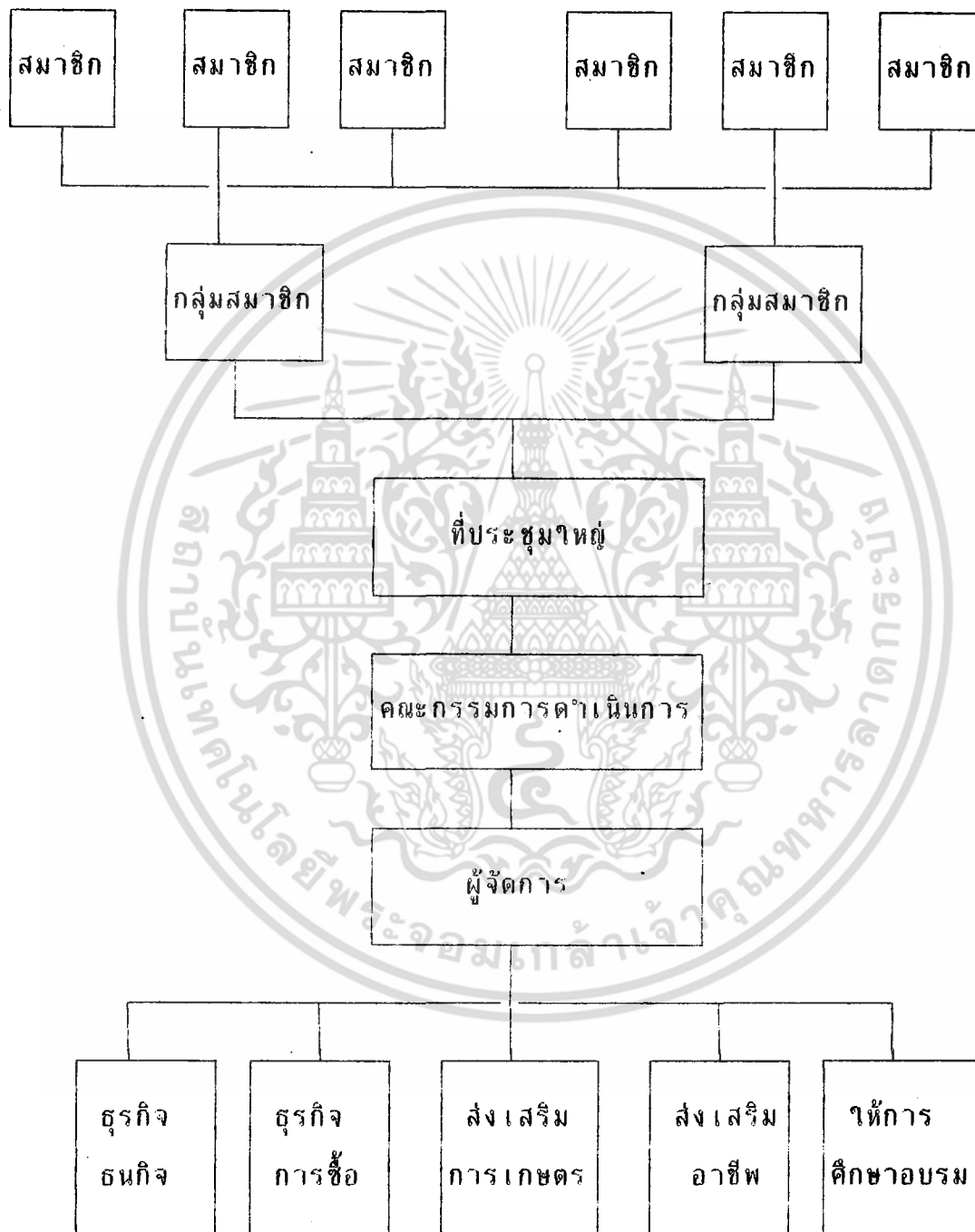
1.1.3 โครงสร้างของสหกรณ์

สหกรณ์ได้จัดโครงสร้างขององค์การ โดยมีการแบ่งงานออกเป็น 2 ลักษณะ (ภาพที่ 1) คือ

1. ส่วนที่เป็นบุคคล และคณะบุคคล ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ กลุ่มสมาชิก ที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการ พนักงานสหกรณ์ และผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์

ทุกส่วนเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ส่วนที่เป็นองค์การ หรือธุรกิจของสหกรณ์ ได้แก่ ธุรกิจ
 ฌนกิจ ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจสง เสริมการเกษตร

(ภาพที่ 1) โครงสร้างการบริหารในสหกรณ์การเกษตรเมืองสีนบุรี จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1.4 สมาชิกสหกรณ์

สมาชิกสหกรณ์จะต้องเป็นผู้ที่จดทะเบียน และผู้มีรายชื่อในบัญชีรายชื่อของผู้ที่จะมาเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ในกรณีผู้ขอเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ภายหลังที่สหกรณ์จดทะเบียนแล้วถือว่าได้เป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับ ข้อบังคับ หน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนต้องรับผิดชอบต่อหนี้สินของสหกรณ์จำกัด เพียงไม่เกินจำนวนหุ้นที่ยังส่งไม่ครบตามมูลค่าหุ้นในปัจจุบันสหกรณ์มีสมาชิก 1,737 คน

1.1.5 คณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ

1. นายเสนาะ ทับเล ประธานกรรมการ
2. นายมานิตย์ พิพิธชวนชม รองประธานกรรมการ
3. นายมาน ปัตตาเวีย เลขาธิการ
4. นายเข้ม หมัดละ กรรมการ
5. นายประเสริฐ อับดุลเลาะ กรรมการ
6. นายเกษม ทรัพย์สมาน กรรมการ
7. นายสุหนัย ตะเคียนโต กรรมการ
8. นายประเสริฐ ภู่อาลี กรรมการ
9. นายทองสุข จ้อยรุ่ง กรรมการ
10. นายบุญชู ทศสราญ กรรมการ
11. นายอามีน ม่วงศรี กรรมการ
12. นายทวีศักดิ์ ทศสราญ กรรมการ
13. นายจันทร์ เทียนรุ่งเรือง กรรมการ
14. นายวีรัช มารยาท กรรมการ
15. นายจรัส ยิดนรดิน กรรมการ

1.1.6 แหล่งเงินทุนของสหกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สหกรณ์มีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืมอยู่ 2 ทางคือ

1. เงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดลง วันที่ 16 พฤศจิกายน 2532 ในวงเงินที่ ธนาคารฯ อนุมัติ 10,000,000.00 บาท ทางบัญชีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2533 เบิกเงิน ระหว่างปี 8,497,000.00 บาท และได้ส่งคืนระหว่างปี 13,092,473.00 บาท เป็นต้นเงิน 12,497,000.00 บาท ดอกเบี้ย 595,473.00 บาท คงเหลือต้นเงินกู้ในวันสิ้นปี 0.00 บาท

2. เงินทุนจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขามีนบุรี ตาม หนังสือสัญญากู้เงินเพื่อการเกษตร ฉบับวันที่ 14 ตุลาคม 2519 ในวงเงินที่ ธนาคารฯ อนุมัติ เป็นเงิน 2,000,000.00 บาท ปีทางบัญชีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2533 สหกรณ์ได้เบิกเงินระหว่างปี 1,950,000.00 บาท ได้ส่งชำระคืน ระหว่างปีรวม 3,394,231.35 บาท เป็นต้นเงิน 3,200,000.00 บาท เป็นดอกเบี้ย 1,94,231.35 บาท คงเหลือ ต้นเงินกู้ในวันสิ้นปี 0.00 บาท

1.1.7 ธุรกิจของสหกรณ์

ธุรกิจของสหกรณ์แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ธุรกิจธนาคาร ได้แก่ การให้กู้ และการรับฝากเงิน ดังนี้

1.1 การให้เงินกู้ สหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด

ได้ให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ 3 ประเภทด้วยกัน คือ

- เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก

- เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่น

- เงินกู้ระยะปานกลาง

เงินกู้ทุกประเภท สหกรณ์คิดอัตราดอกเบี้ย

ร้อยละ 13 ต่อปี และการให้กู้ที่สหกรณ์จ่ายตามความเป็นแห่งการใช้เงินกู้ของ สมาชิก โดยการพิจารณาของคณะกรรมการเงินกู้ของสหกรณ์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งมา

จากคณะกรรมการดำเนินการและโดยความเห็นชอบของพนักงานส่งเสริมสหกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำเงินมาให้สมาชิกอื่น นอกจากทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง และทุนสะสมอื่น ๆ ของสหกรณ์แล้ว สหกรณ์ได้ขอกู้มาจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ เพื่อให้พอเพียงกับความต้องการของสมาชิกอื่นได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารกรุงเทพ จำกัด โดยธนาคารทั้งสองแห่งคิดอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 9 ต่อปี ในระยะแรกๆ แต่ปัจจุบันนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เป็น ร้อยละ 10 ต่อปี และธนาคารกรุงเทพ จำกัด ขึ้นดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี

1.2 การรับฝากเงินจากสมาชิก เนื่องจากการดำเนินงานของสหกรณ์ต้องใช้ทุนดำเนินงานเป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากการกู้เงินมาจากแหล่งเงินกู้ภายนอกแล้วสหกรณ์ยังใช้ วิธีระดมเงินฝากจากสมาชิก โดยการแนะนำให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ที่ถูกรู้และ เป็นการให้สมาชิกรู้จักการประหยัด ซึ่งสหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด ได้เปิดบริการด้านรับฝากเงินจากสมาชิก รวม 2 ประเภท และให้อัตราดอกเบี้ยตอบแทนแตกต่างกัน คือ

-ประเภทฝากออมทรัพย์ให้อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 8 ต่อปี

-ประเภทฝากประจำ ซึ่งแยกออกเป็น 3 ระยะเวลา คือ

ชนิดสามเดือนขึ้นไป ให้อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 9 ต่อปี

ชนิดหกเดือนให้อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 10 ต่อปี

ชนิดสิบสองเดือนให้อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 12 ต่อปี

2. ธุรกิจการซื้อ

สหกรณ์ได้เริ่มดำเนินการจัดหาวัสดุการเกษตรมาจากหน้าตามความต้องการของสมาชิกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา วัสดุการเกษตรดังกล่าวได้แก่ บัว ยาบปราบศัตรูพืช เครื่องยนต์ต่าง ๆ รถไถ รถนวดข้าว และวัสดุการเกษตรอื่น ๆ ตามความต้องการของสมาชิกซึ่งสหกรณ์ได้ดำเนินการสำรวจมา นอกเหนือจากนี้สหกรณ์ยังได้จัดหา เครื่องอุปโภค บริโภคที่จำเป็น และเกิดการขาดแคลนในท้องตลาดมาจากหน้าในราคาควบคุมด้วย เช่น นม ข้าวสาร น้ำตาลทราย เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ธุรกิจการส่งเสริมอาชีพ

สหกรณ์ได้ดำเนินธุรกิจทั้งทาง ด้านการส่งเสริมอาชีพ การเกษตร และทางด้านอาชีพอื่น ๆ ที่แก่สมาชิกด้วย เพราะสหกรณ์ตระหนักดีว่า ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันนี้การเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในทุก ๆ ด้านนับว่าเป็น สิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งธุรกิจดังกล่าวที่สหกรณ์ได้ดำเนินงานมาแล้ว ดังนี้

- การส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร สหกรณ์ได้จัดให้มีการศึกษาอบรม วิธีการทำนาครั้งที่สองตามวิธีการเกษตรแผนใหม่ ให้สมาชิกรู้จัก ใช้น้ำ ใช้น้ำยาฆ่าแมลงให้เป็นไปโดยประหยัด และถูกวิธี อันจะช่วยไม่ให้เกิด อันตรายแก่ผู้ใช้ และเกิดผลดีต่อพืชการอบรมทางสหกรณ์ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้ชำนาญการ เฉพาะด้านมาให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกอยู่เป็นประจำ

- ได้จัดให้มีการฝึกอบรมรวม 3 กลุ่ม ทางด้านวิชาชีพ เช่นเดียวกับการประดิษฐ์ดอกไม้ด้วยผ้าอีกวิชาหนึ่ง ซึ่งได้รับความร่วมมือจาก งานพัฒนาอาชีพ กองสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกองส่งเสริม ทัศนกรรมไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

4. การให้การศึกษาอบรม

- การให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิก สำหรับการให้ การศึกษาอบรมนี้สหกรณ์ถือว่า เป็นหน้าที่อันสำคัญที่ยิ่ง จะต้องดำเนินการ เป็นเบื้องต้น เพราะการที่สหกรณ์แห่งนี้จะก้าวหน้าหรือจะเสื่อมสลายก็อยู่ที่สมาชิกมีความเข้าใจ หรือสนใจในเรื่องสหกรณ์ของตนเองเพียงใด เนื่องจากการดำเนินงานของสหกรณ์ นั้นต้องดำเนินงานโดยสมาชิกเอง ดังนั้น สหกรณ์จึงได้กำหนดให้มีการศึกษาอบรม แก่สมาชิกระดับหมู่บ้าน การอบรมประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม การอบรม กรรมการดำเนินการตลอดจนพนักงานเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์เอง โดยกระทำติดต่อกันเป็นประจำทุกปีอันทำให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานได้เอง เป็นอย่างดีในปัจจุบัน

- การให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลทั่วไป สหกรณ์การเกษตร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองมินบุรี จำกัด ได้มีผู้ขอมาดูงาน และฝึกอบรมปีละหลาย ๆ รายทั้งในภาคเอกชน เช่น สหกรณ์ต่าง ๆ และทางภาครัฐบาล เช่น นิสิตนักศึกษาจากวิทยาลัยต่าง ๆ และจากคณะนายทหาร ฯลฯ ซึ่งทางสหกรณ์ก็ได้ดำเนินการให้ความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย และทุก ๆ ฝ่ายต้องมีความเข้าใจในหลัก และวิธีการ ซึ่งในการดูงานนี้มีทั้งชาวไทยจากจังหวัดต่าง ๆ และชาวต่างประเทศด้วย

5. การให้ความร่วมมือกับสหกรณ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากการดำเนินงานโดยทั่วไปแล้ว สหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด ยังได้เล็งเห็นความสำคัญในการร่วมมือกับบรรดาสหกรณ์ต่าง ๆ โดยทั่วไปด้วย โดยสหกรณ์ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด และให้บริการของชุมนุมฯ ทั้งในด้านปุ๋ยและด้านแบบพิมพ์นอกจากนั้นยังให้ความร่วมมือกับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมสหกรณ์และสหกรณ์ต่าง ๆ แม้บางครั้งสหกรณ์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ร่วมกับ กองวิชาการและส่งเสริมสหกรณ์ (2511) ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมพบว่า สหกรณ์มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจ ของประชาชน โดยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่ผู้ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ซึ่งดูได้จากผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงแห่งรายได้ ในช่วงก่อน และหลังการเข้าเป็นสมาชิก และผู้ที่เป็นสมาชิกมีอัตราความต้องการเงินกู้สูงกว่า ผู้ที่ไม่ใช่สมาชิกถึง ร้อยละ 37 ในด้านสังคม พบว่า สหกรณ์ยังไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้มากนัก ดังจะเห็นได้จาก พฤติกรรมโดยทั่วไป ที่สนใจและคำนิยมในการดำรงชีพ อุดมการณ์ทางการเมืองตลอดจนทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์

ประดิษฐ์ มัชฌิมา (2515) ได้อธิบายว่า สหกรณ์ คือ องค์การธุรกิจแบบหนึ่งที่ตั้ง และดำเนินการโดยกลุ่มบุคคล ผู้มีความประสงค์อย่างเดียวกัน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ผ่านการยินยอมทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการที่จะขจัดปัญหาความเดือดร้อนทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ในหมู่สมาชิก หรือดำเนินธุรกิจร่วมกัน โดยถือความสมัครใจ หลักความยุติธรรม หลักการศึกษา และหลักการช่วยเหลือตัวเอง และช่วยซึ่งกันและกัน

อภิชาติ เดชปรีชา (2528) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ของสหกรณ์การเกษตรศรีประจันต์ จำกัด อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า วัตถุประสงค์ในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น เพื่อการกู้เงินเป็นอันดับแรก สมาชิกบางคนยังไม่เข้าใจในระบบของสหกรณ์ และการเลือกตั้งคณะกรรมการ เข้ามาดำเนินงานจะใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเกินไป

งานเผยแพร่งานสหกรณ์ กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2532) ได้อธิบายว่า สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตร เช่น ทานา ทาไร่ ทาสวนหรือเลี้ยงสัตว์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะช่วยเหลือตนเองและช่วยซึ่งกันและกันในการส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของการประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงและมั่นคง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการศึกษา

1. ประชากรตัวอย่าง

ในการศึกษา คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 1,737 ครอบครัว และเกษตรกรทั่วไปที่ถูกเลือกมาเป็นตัวอย่าง โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) จำนวนสมาชิกสหกรณ์ 40 ครอบครัว และจำนวนเกษตรกรทั่วไปที่ถูกเลือกมา 40 ครอบครัว

2. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้รวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 40 ราย จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 1,737 คน และใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 40 ราย จากเกษตรกรทั่วไปที่เลือกมาเป็นตัวอย่าง รวมทั้งหมด 80 ชุด

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการรวบรวมจากเอกสาร รายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น ประวัติสหกรณ์ โครงสร้างของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงาน และการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ฯ

3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะ เป็นคำถาม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปิด (open ended question) และคำถามปิด (closed question) โดยแบ่งข้อมูลการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลภาวะทางสังคม เช่น เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา เป็นต้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ รายจ่าย เป็นต้น

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านสหกรณ์ในการพัฒนาชนบท เฉพาะสมาชิกสหกรณ์เท่านั้น เช่น ระดับการศึกษาของสมาชิกในครอบครัวก่อนเข้าเป็นสมาชิกและหลังเข้าเป็นสมาชิก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจากแบบสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์และประมวลผลการวิเคราะห์ มีดังต่อไปนี้

4.1 หาค่าร้อยละ (percentage) มีสูตรในการคำนวณค่าร้อยละ ดังนี้

$$\text{การหาค่าร้อยละ} = \frac{n}{N} \times 100$$

n = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลทั้งหมด

4.2 การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) เป็นการรวบรวมข้อมูลแต่ละชุดของสมาชิกทั้งหมดหารด้วยจำนวนสมาชิกที่ได้ศึกษา ซึ่งค่านี้ทำให้ทราบค่าเฉลี่ยหรือค่ากลางของข้อมูลแต่ละชุดซึ่งมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{N}$$

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 $\sum x_i$ = ผลรวมของข้อมูลชุดที่ i
 n = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด
 N = จำนวนตัวอย่างชุดที่ i โดย i มีค่าเท่ากับ n

4.3 พิสัย (range) คือ ช่วงคะแนนสูงสุดถึงคะแนนต่ำสุดในข้อมูลแต่ละชุด ค่าพิสัยนี้ใช้เมื่อต้องการเปรียบเทียบการกระจาย ถ้าคะแนนหรือตัวเลขในแต่ละชุดกระจัดกระจายมาจนเห็นว่า ควรจะต้องนำค่าพิสัยมาพิจารณาประกอบค่ากระจายอื่น ๆ

ผลการศึกษา

ในการศึกษาภาวะเศรษฐกิจและสังคม ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมือง
มินบุรี จำกัด ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกสหกรณ์และ เกษตรกรที่
ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญ จำนวน 80 ราย
โดยแบ่ง เกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นเกษตรกรที่เป็นสมาชิก
สหกรณ์ จำนวน 40 ราย และกลุ่มสองเป็นเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์
จำนวน 40 ราย โดยได้ทำการศึกษาทางด้าน

- ภาวะทางด้านสังคม
- ภาวะทางด้านเศรษฐกิจ
- สหกรณ์กับการพัฒนาชนบท

ในการศึกษาได้ผลปรากฏ ดังนี้

ภาวะทางด้านสังคม

ภาวะทางด้านสังคม ของสมาชิกสหกรณ์และ เกษตรกรทั่วไป เป็นข้อมูล
พื้นฐานที่แสดงถึง เพศ อายุ การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพ
การสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ
ในปัจจุบัน ดังนี้ (ตารางที่ 1)

เพศ

สมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 82.5 เป็นเพศชาย และร้อยละ 17.5 เป็น
เพศหญิง สำหรับเกษตรกรทั่วไป ร้อยละ 52.5 เป็นเพศชาย และอีก ร้อยละ
47.5 เป็นเพศหญิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อายุ

สมาชิกสหกรณ์มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีร้อยละ 27.5 และมีอายุต่ำกว่า 31 ปี ร้อยละ 7.5 สำหรับเกษตรกรที่ทั่วไปมีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 40 และมีอายุต่ำกว่า 31 ปี ร้อยละ 7.5

ศาสนา

สมาชิกสหกรณ์นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 70 และนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 30 สำหรับเกษตรกรที่ทั่วไปมีการนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 50 และนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 50 เมื่อเปรียบเทียบการนับถือศาสนาของสมาชิกสหกรณ์นิยมนับถือศาสนาอิสลามมากกว่าการนับถือศาสนาพุทธ

การศึกษา

เกษตรกรที่ทั่วไปทั้งหมด 40 คน เรียนหนังสือ เมื่อเปรียบเทียบกับสมาชิกสหกรณ์จะเห็นว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนน้อยไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 2.5 เป็นบุคคลที่เรียนหนังสือ ร้อยละ 97.5 สำหรับสมาชิกสหกรณ์จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 75 สมาชิกสหกรณ์จบอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 12.5 สำหรับเกษตรกรที่ทั่วไปจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 72.5 และจบชั้นอุดมศึกษา ร้อยละ 2.5

สถานภาพการสมรส

สมาชิกสหกรณ์เป็นบุคคลที่แต่งงานอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 90 เป็นบุคคลที่หย่าร้าง ร้อยละ 2.5 และเป็นบุคคลที่แต่งงานแยกกันอยู่ ร้อยละ 2.5 สำหรับเกษตรกรที่ทั่วไปแต่งงานอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 82.5 และเป็นบุคคลที่หย่าร้าง ร้อยละ 2.5 และเป็นบุคคลที่แต่งงานแยกกันอยู่ ร้อยละ 2.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาดูงาน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกสหกรณ์มีสมาชิกในครอบครัว 5 คน ร้อยละ 25 และมีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 8 คน ร้อยละ 7.5 สำหรับเกษตรกรทั่วไปมีสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า 5 คน ร้อยละ 40 และมีสมาชิกในครอบครัว 6 คน ร้อยละ 10

การเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม

สมาชิกสหกรณ์เข้าเป็น ร้อยละ 81.63 และเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 4.08 สำหรับเกษตรกรทั่วไปเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 56.52 และเข้าเป็นสมาชิกของ ธ.ก.ส. ร้อยละ 13.04

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบภาวะทางสังคม

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>				
ชาย	33	82.5	21	52.5
หญิง	7	17.5	19	47.5
<u>อายุ (ปี)</u>				
ต่ำกว่า 31	3	7.5	3	7.5
31-40	11	27.5	8	20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบภาวะทางสังคม (ต่อ)

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
41-50	8	20	16	40
51-60	9	22.5	8	20
สูงกว่า 60	9	22.5	5	12.5
<u>ศาสนา</u>				
พุทธ	12	30	20	50
อิสลาม	28	70	20	50
<u>ระดับการศึกษา</u>				
ไม่เคยเรียน	1	2.5	—	—
เคยเรียน	39	97.5	40	100
จบ ป.4	30	76.92	29	72.5
จบ ป.7	1	2.56	—	—
จบ มัธยมศึกษาตอนต้น	2	5.13	10	25
จบ มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	5.13	—	—
จบ อาชีวศึกษา ปวช.	4	10.26	—	—
จบ อุดมศึกษาปริญญาตรี	—	—	1	2.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบภาวะทางสังคม (ต่อ)

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพการสมรส				
โสด	2	5	5	12.5
หย่าร้าง	1	2.5	1	2.5
แต่งงานอยู่ด้วยกัน	36	90	33	82.5
แต่งงานแยกกันอยู่	1	2.5	1	2.5
จำนวนสมาชิกในครอบครัว				
น้อยกว่า 5	8	20	16	40
5	10	25	10	25
6	9	22.5	4	10
7	5	12.5	5	12.5
8	5	12.5	—	—
มากกว่า 8	3	7.5	5	12.5
จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด	2	—	2	—
จำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุด	13	—	14	—

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ข้อมูลนี้แก่บุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ

คลังข้อมูลกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบภาวะทางสังคม (ต่อ)

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ

การเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สมาชิกของสหกรณ์ฯ	40	81.63	—	—
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	7	14.29	14	30.44
กลุ่มเกษตรกร	2	4.08	26	56.52

ภาวะทางด้านเศรษฐกิจ

ภาวะทางด้านเศรษฐกิจ ของสมาชิกสหกรณ์ และ เกษตรกรทั่วไป ได้แก่ ข้อมูลที่แสดงถึง รายได้ต่อปี รายจ่ายต่อปี ทรัพย์สิน หนี้สิน เงินออมต่อปี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

อาชีพ (ตารางที่ 2)

1. อาชีพหลัก ซึ่งเป็นอาชีพที่หารายได้ให้แก่ครอบครัวมากที่สุดใน 1 ปี ผลการศึกษา ปรากฏว่า ทั้งสมาชิกสหกรณ์และเกษตรกรทั่วไปได้ยึดการประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 85 และร้อยละ 75 ตามลำดับ

2. อาชีพรอง เป็นอาชีพที่หารายได้เสริมให้แก่ครอบครัว ได้แก่ อาชีพรับจ้าง ค้าขาย และรับราชการ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการประกอบอาชีพ ของสมาชิกสหกรณ์และ เกษตรกรทั่วไป

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ				
การเกษตร	34	85	30	75
รับจ้าง	5	12.5	5	12.5
ค้าขาย	1	2.5	4	10
ราชการ	—	—	1	2.5

รายได้ (ตารางที่ 3)

รายได้หลัก เกิดจากการประกอบอาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร เฉลี่ยต่อครอบครัว ของสมาชิกสหกรณ์ เท่ากับ 65,783.5 บาทต่อปี สำหรับเกษตรกรทั่วไปรายได้หลัก เฉลี่ยต่อครอบครัว เท่ากับ 44,867.5 บาทต่อปี เมื่อเปรียบเทียบรายได้หลักของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป ผลปรากฏว่าสมาชิกสหกรณ์มีรายได้หลักเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงกว่าเกษตรกรทั่วไปเท่ากับ 20,916 บาทต่อปี

รายได้รอง เกิดจากการประกอบอาชีพรอง ได้แก่ รับจ้าง ค้าขาย และรับราชการ เฉลี่ยต่อครอบครัว ของสมาชิกสหกรณ์ เท่ากับ 3,974.43 บาทต่อปี สำหรับเกษตรกรทั่วไปรายได้รอง เฉลี่ยต่อครอบครัว เท่ากับ 2,656.67 บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง สมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป ปรากฏว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้รองเฉลี่ยต่อปีสูงกว่าเกษตรกรทั่วไปจำนวน 1,317.76 บาทต่อปี

รายได้รวม เกิดจากรายได้หลัก และรายได้รองในระยะเวลา 1 ปีเฉลี่ยต่อครอบครัว ของสมาชิกสหกรณ์ เท่ากับ 67,915.07 บาทต่อปี สำหรับเกษตรกรทั่วไปรายได้รวมเฉลี่ยต่อครอบครัว เท่ากับ 46,403 บาทต่อปี เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง สมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป ปรากฏว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้รวมเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป เท่ากับ 21,512.07 บาทต่อปี

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบรายได้ ของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>รายได้หลัก (บาท/ปี)</u>				
ต่ำกว่า 5,000	—	—	1	2.5
5,001-10,000	6	15	2	5
10,001-20,000	6	15	2	5
20,001-30,000	4	10	10	25
30,001-40,000	5	12.5	5	12.5
40,001-50,000	2	5	5	12.5
50,001-60,000	3	7.5	5	12.5
มากกว่า 60,000	14	35	10	25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบรายได้อัตโนมัติของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>รายได้ตรง (บาท/ปี)</u>				
ไม่มีรายได้ตรง	19	47.5	22	55
1,000-5,000	19	47.5	18	45
มากกว่า 5,000	2	5	—	—
<u>รายได้รวม (บาท/ปี)</u>				
ต่ำกว่า 20,000	8	20	3	7.5
20,001-45,000	12	30	18	45
45,001-70,000	5	12.5	13	32.5
70,001-95,000	4	10	4	10
มากกว่า 95,000	11	27.5	2	5

รายจ่าย (ตารางที่ 4)

รายจ่ายเพื่อการครองชีพ สมาชิกสหกรณ์มีรายจ่ายเพื่อการครองชีพ เป็นค่าอาหาร ร้อยละ 54.83 ค่าการศึกษาบุตร ร้อยละ 18.37 ค่าชำระหนี้ ร้อยละ 8.48 ค่าเครื่องใช้ประจำวัน ร้อยละ 7.81 ค่าน้ำ,ค่าไฟฟ้า ร้อยละ 8.48 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.39 ค่าดอกเบี้ยย ร้อยละ 2.90 ค่ารักษาพยาบาล 2.75 ค่าเดินทาง, พักผ่อน ร้อยละ 1.47 เกษตรกรทั่วไปจ่ายเป็นค่าอาหาร ร้อยละ 56.90 ค่าการศึกษา บุตร ร้อยละ 17.20 ค่าชำระหนี้ ร้อยละ 3.69 ค่าเครื่องใช้ประจำวัน ร้อยละ 9.91 ค่าน้ำ, ค่าไฟฟ้า ร้อยละ 3.10 ค่าดอกเบี้ยย ร้อยละ 1.75 ค่ารักษา พยาบาล ร้อยละ 3.87 ค่าเดินทาง, พักผ่อน ร้อยละ 3.58

รายจ่ายเพื่อทำการเกษตร สมาชิกสหกรณ์มีรายจ่ายเพื่อทำการเกษตรเป็น ค่าแรง ร้อยละ 36.13 ค่าพันธุ์สัตว์ ร้อยละ 27.89 ค่าปุ๋ย ร้อยละ 11.29 ค่าอาหารสัตว์ ร้อยละ 6.06 ค่าอุปกรณ์การเกษตร ร้อยละ 4.87 ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง ร้อยละ 4.86 ค่าพันธุ์พืช ร้อยละ 4.53 สำหรับเกษตรกรทั่วไปจ่าย เป็นค่าแรง ร้อยละ 16.32 ค่าพันธุ์สัตว์ ร้อยละ 37.83 ค่าปุ๋ย ร้อยละ 4.28 ค่าอาหารสัตว์ ร้อยละ 27.56 ค่าอุปกรณ์การเกษตร ร้อยละ 6.30 ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง ร้อยละ 1.90 ค่าพันธุ์พืช ร้อยละ 4.25

รายจ่ายรวม สมาชิกสหกรณ์มีรายจ่ายรวมเฉลี่ยต่อครอบครัว เท่ากับ 35,008.75 บาทต่อปี สำหรับเกษตรกรทั่วไปมีรายจ่ายรวมเฉลี่ยต่อครอบครัว เท่ากับ 25,978.5 บาทต่อปี เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกร ทั่วไป ปรากฏว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายจ่ายรวมเฉลี่ยต่อปีสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป จำนวน 9,030.25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบรายจ่าย ของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวนเงิน (บาท/ปี)	ร้อยละ	จำนวนเงิน (บาท/ปี)	ร้อยละ
<u>รายจ่ายเพื่อการครองชีพ</u>				
ค่าอาหาร	8,935	54.83	7,984.5	56.90
ค่าการศึกษาบุตร	2,994	18.37	2,413.63	17.20
ค่าชำระหนี้	1,272.25	8.48	517.24	3.69
ค่าเครื่องใช้ประจำวัน	1,272.25	7.81	1,390.75	9.91
ค่าน้ำ, ค่าไฟฟ้า	552.75	3.39	435.25	3.10
ค่าดอกเบี้ยย	471.9	2.90	245	1.75
ค่ารักษาพยาบาล	448.75	2.75	542.5	3.87
ค่าเดินทาง, พักผ่อน	240	1.47	502.5	3.58
รวม	16,296.65	100	14,031.37	100

รายจ่ายเพื่อทำการเกษตร

ค่าแรง	22,244.44	36.25	8,736.36	17.30
ค่าพันธุ์	17,166.67	29.90	20,250	37.70
ค่าปุ๋ย	6,952.94	13.30	2,289.47	4.20
ค่าอาหารสัตว์	3,728.53	6.1	14,750	28.48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบ รายจ่ายของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าอุปกรณ์การเกษตร	3,000	4.9	3,375	6.30
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	2,990	4.8	1,055.36	1.82
ค่าพันธุ์พืช	2,786.20	4.63	2,274.19	4.20
รวม	58,868.78	100	52,730.38	100
รวมรายจ่ายทั้งหมด	75,165.43		66,761.75	

รายได้สุทธิ (ตารางที่ 5)

รายได้สุทธิ เป็นรายได้ที่หักค่าใช้จ่ายแล้วเฉลี่ยต่อครอบครัว ของสมาชิกสหกรณ์ เท่ากับ 38,262.25 บาทต่อปี สำหรับเกษตรกรทั่วไปรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อครอบครัว เท่ากับ 27,671 บาทต่อปี เมื่อเปรียบเทียบรายได้สุทธิของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป ปรากฏว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อครอบครัวอยู่ในระดับสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป จำนวน 10,591.25 บาทต่อปี

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบรายได้อัตสฺหติ ของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้อัตสฺหติ (บาท/ปี)				
ต่ำกว่า 10,000	16	40	22	55
10,001-20,000	7	17.5	1	2.5
20,001-30,000	3	7.5	7	17.5
30,001-40,000	—	—	1	2.5
40,001-50,000	2	5	1	2.5
50,001-60,000	6	15	2	5
มากกว่า 60,000	6	15	6	15

การกระจายรายได้

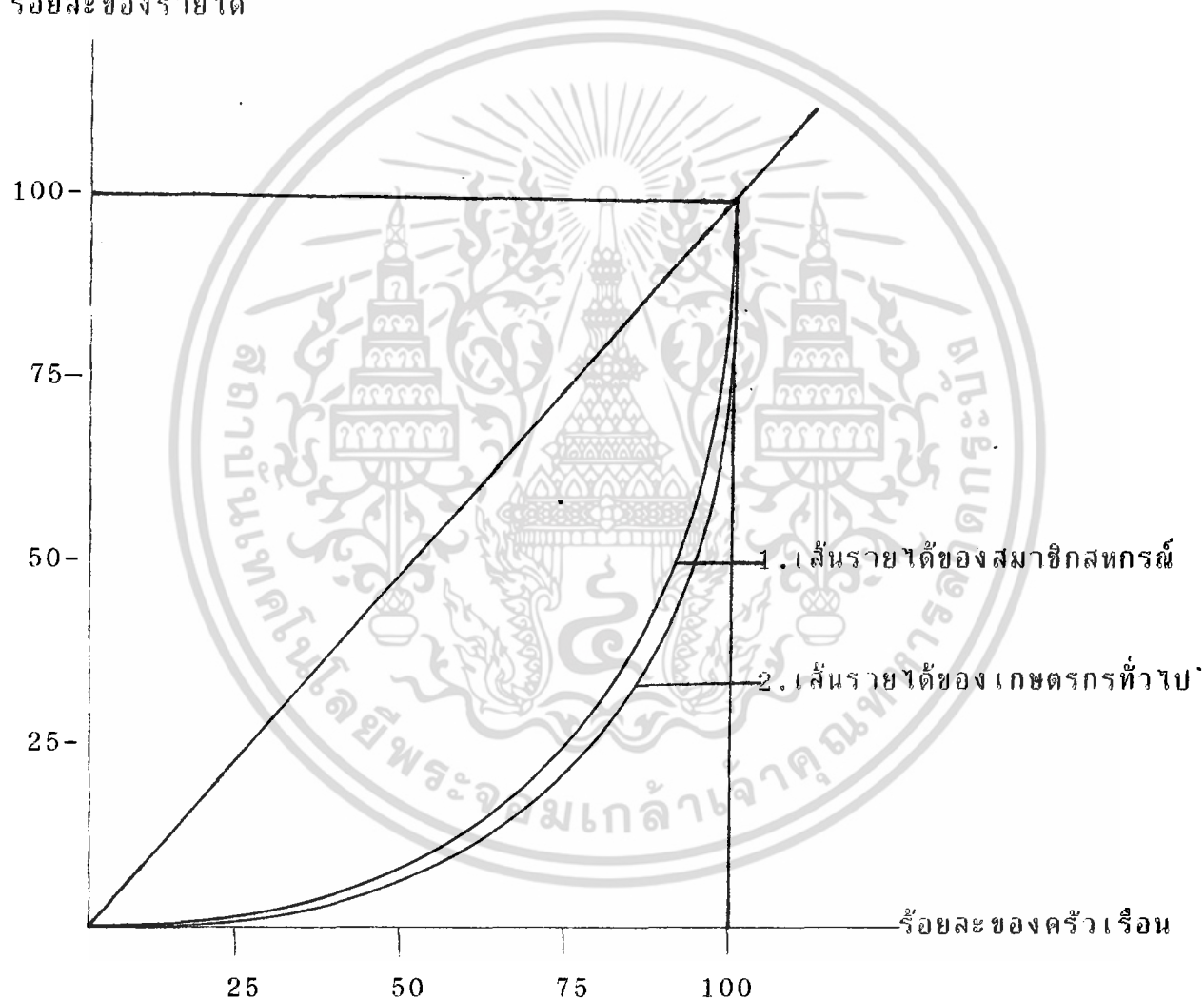
ในการศึกษาได้ วัดการกระจายรายได้ โดยใช้เส้นโค้งลอเรนซ์ (Lorenz curve) เส้นโค้งลอเรนซ์ มีความมุ่งหมายที่จะแสดงการกระจายรายได้ในเชิงกราฟแกนนตั้ง เป็นร้อยละของรายได้ และแกนนอนเป็นร้อยละของประชากร เส้นโค้งลอเรนซ์ จะเชื่อมโยงตัวผืนแปรสองตัวที่แสดงถึงการกระจายรายได้ในเชิงกราฟ ถ้าหากการกระจายรายได้เท่าเทียมกันทุกคนมีรายได้เท่า ๆ กันแล้ว เส้นโค้งลอเรนซ์ จะทับสนิทกับเส้นทแยงมุม ซึ่งงานที่นี้ทุก ๆ จุดจะแสดงร้อยละของรายได้จะเท่าเทียมกันพอดีกับร้อยละของประชากร ถ้าหากเส้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกาวใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลอเรนซ์ ยิ่งห่างออกจากเส้นทแยงมุมเท่าใดยิ่งแสดงว่า การกระจายรายได้มีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้นเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบการกระจายรายได้ของครัวเรือน ของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป ปรากฏว่า การกระจายรายได้ของครัวเรือน ของสมาชิกสหกรณ์มีความเท่าเทียมกันมากกว่าครัวเรือนของ เกษตรกรทั่วไป

ร้อยละของรายได้

ภาพที่ 2 เปรียบเทียบการกระจายรายได้ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์ กับเกษตรกรทั่วไป

หมายเหตุ 1. คือเส้นกระจายรายได้ของครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์

2. คือเส้นกระจายรายได้ของครัวเรือนของเกษตรกรทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนหนี้สิน (ตารางที่ 6)

1. แหล่งเงินกู้ สมาชิกสหกรณ์และเกษตรกรทั่วไป พบว่า สมาชิกสหกรณ์กู้จากสหกรณ์ ร้อยละ 96.67 และกู้จากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 3.33 สำหรับเกษตรกรทั่วไปกู้จากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 48.39 และกู้จากธนาคาร ร้อยละ 12.91

2. จำนวนเงินกู้เฉลี่ยสมาชิกสหกรณ์รายละ 48,750 บาท สำหรับเกษตรกรทั่วไปจำนวนเงินกู้เฉลี่ยรายละ 35,064 บาท เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป ปรากฏว่า สมาชิกสหกรณ์มีจำนวนเงินกู้เฉลี่ยต่อรายสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป จำนวน 13,686 บาท

3. วัตถุประสงค์ในการกู้ สมาชิกสหกรณ์และเกษตรกรทั่วไป พบว่า สมาชิกสหกรณ์กู้เพื่อการลงทุน ร้อยละ 90.62 และกู้เพื่อนำมาสร้างที่อยู่อาศัย ร้อยละ 9.38 สำหรับเกษตรกรทั่วไปกู้เพื่อการลงทุน ร้อยละ 62.07 และกู้เพื่อนำมาสร้างที่อยู่อาศัย ร้อยละ 3.45

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบหนี้สิน ของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ

แหล่งเงินกู้

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สหกรณ์ฯ	29	96.67	—	—
---------	----	-------	---	---

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบหนี้สิน ของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป (ต่อ)

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพื่อนบ้าน	1	3.33	15	48.39
ธ.ก.ส.	—	—	6	19.35
พ่อค้า	—	—	6	19.35
ธนาคาร	—	—	4	12.91
จำนวนเงินกู้ (บาท)				
ต่ำกว่า 5,000	—	—	—	—
5,000-15,000	1	3.45	5	27.78
15,000-25,000	4	13.79	—	—
25,000-35,000	7	24.14	2	11.11
35,000-45,000	2	6.90	8	44.44
45,000-55,000	5	17.24	—	—
มากกว่า 55,000	10	34.48	3	16.67
วัตถุประสงค์ในการกู้เงิน				
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
เพื่อการลงทุน	29	90.62	18	62.07
เพื่อนามาสร้างที่อยู่อาศัย	3	9.38	1	3.45
เพื่อการครองชีพ	—	—	10	34.48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การถือครองที่ดิน (ตารางที่ 7)

สมาชิกสหกรณ์และเกษตรกรทั่วไป ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ประเภท คือ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดินของตนเอง การเช่าที่ดินเพื่อ และการจ่ายค่าเช่า

การถือครองที่ดิน สมาชิกสหกรณ์มีที่ดินเฉลี่ย 23.2 ไร่ต่อครอบครัว สำหรับเกษตรกรทั่วไปมีที่ดินเฉลี่ย 10.78 ไร่ต่อครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบการถือครองที่ดินของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป ผลปรากฏว่า สมาชิกสหกรณ์มีการถือครองที่ดินอยู่ในระดับสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป ประมาณ 12.42 ไร่

การใช้ที่ดินของตนเอง สมาชิกสหกรณ์ใช้เพื่อทำการเกษตร ร้อยละ 86.11 และใช้ที่ดินเพื่อให้เช่า ร้อยละ 5.56 สำหรับเกษตรกรทั่วไปใช้ที่ดิน เพื่อทำการเกษตร ร้อยละ 62.26 และใช้เพื่อให้เช่า ร้อยละ 7.55

การเช่าที่ดิน สมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด 9 คน เช่าที่ดินเพื่อการเกษตร สำหรับเกษตรกรทั่วไปเช่าที่ดินเพื่อการเกษตร ร้อยละ 83.33 และเช่าที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ร้อยละ 16.67

การจ่ายค่าเช่า สมาชิกสหกรณ์จ่ายค่าเช่าเป็นผลผลิต ร้อยละ 55.56 และจ่ายค่าเช่าเป็นเงินสด ร้อยละ 44.44 สำหรับเกษตรกรทั่วไปจ่ายค่าเช่าเป็นผลผลิต ร้อยละ 50 และจ่ายค่าเช่าเป็นผลผลิตและเงินสด ร้อยละ 16.67

ตารางที่ 7 การถือครองที่ดิน ของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>การใช้ที่ดินของตนเอง</u>				
เพื่อการเกษตร	31	86.11	33	62.26
เพื่ออยู่อาศัย	3	8.33	16	30.19
เพื่อทำเช่า	2	5.56	4	7.55
<u>การเช่าที่ดินเพื่อ</u>				
การเกษตร	9	100	5	83.33
เป็นที่อยู่อาศัย	—	—	1	16.67
<u>การจ่ายค่าเช่า</u>				
ผลผลิต	5	55.56	3	50
เงินสด	4	44.44	2	33.33
ผลผลิตและเงินสด	—	—	1	16.67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การออมทรัพย์ (ตารางที่ 8)

การออมทรัพย์ สมาชิกสหกรณ์มีเงินออม ร้อยละ 55 และไม่มีเงินออม ร้อยละ 45 สำหรับเกษตรกรทั่วไปไม่มีเงินออม ร้อยละ 62.5 และมีเงินออม ร้อยละ 37.5 ส่วนสมาชิกสหกรณ์ที่มีเงินออมได้ฝากไว้กับสหกรณ์ ร้อยละ 74.07 และฝากธนาคาร ร้อยละ 7.41 สำหรับเกษตรกรทั่วไปฝากธนาคาร ร้อยละ 58.82 และให้เพื่อนกู้ยืม ร้อยละ 17.65

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการออม ของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ฝากสหกรณ์	20	74.07	—	—
ให้เพื่อนกู้ยืม	5	18.52	3	17.65
ฝากธนาคาร	2	7.41	10	58.82
ฝาก ธ.ก.ส.	—	—	4	23.53

ทรัพย์สิน (ตารางที่ 9)

มูลค่าทรัพย์สิน สมาชิกสหกรณ์มีทรัพย์สินเป็นที่ดิน ร้อยละ 73.66 ทรัพย์สินเป็นบ้านเรือน ร้อยละ 12.71 ทรัพย์สินเป็นรถยนต์ ร้อยละ 10.14 ทรัพย์สินเป็นรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 1.05 ทรัพย์สินเป็นเครื่องสูบน้ำ ร้อยละ 0.97 ทรัพย์สินเป็นเครื่องฟั่นยา ร้อยละ 0.96 ทรัพย์สินเป็นเครื่องปั๊มสุรา ร้อยละ 0.96

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

0.13 ทรัพย์สินเป็นพันธบัตร ร้อยละ 0.11 ทรัพย์สินเป็นรถจักรยาน ร้อยละ 0.07 สำหรับเกษตรกรทั่วไปที่มีทรัพย์สินเป็นที่ดิน ร้อยละ 65.98 ทรัพย์สินเป็นบ้านเรือน ร้อยละ 8.98 ทรัพย์สินเป็นรถยนต์ ร้อยละ 19.74 ทรัพย์สินเป็นรถไถ ร้อยละ 1.48 ทรัพย์สินเป็นเครื่องสูบน้ำ ร้อยละ 1.20 ทรัพย์สินเป็นรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 1.59 ทรัพย์สินเป็นเครื่องพ่นยา ร้อยละ 0.14 ทรัพย์สินเป็นพันธบัตร ร้อยละ 0.76 ทรัพย์สินเป็นรถจักรยาน ร้อยละ 0.13 เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง สมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป ปรากฏว่า สมาชิกสหกรณ์มีมูลค่าทรัพย์สินอยู่ในระดับสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป เท่ากับ 1,89,904.37

ตารางที่ 9 ทรัพย์สิน ของสมาชิกสหกรณ์กับเกษตรกรทั่วไป

รายการ	สมาชิกสหกรณ์		เกษตรกรทั่วไป	
	มูลค่า (บาท)	ร้อยละ	มูลค่า (บาท)	ร้อยละ
ที่ดิน	2,262,940.03	73.86	1,236,441.18	65.98
บ้านเรือน	389,486.95	12.71	168,256.41	8.98
รถยนต์	310,699.65	10.14	370,000	19.74
รถไถ	31,984.94	1.05	27,714.28	1.48
เครื่องสูบน้ำ	29,800.55	0.97	22,555.55	1.20
รถจักรยานยนต์	29,450.56	0.96	29,739.13	1.59
เครื่องพ่นยา	3,984.35	0.13	2,545.83	0.14
พันธบัตร	3,450.50	0.11	14,166.67	0.76
รถจักรยาน	2,054.45	0.07	2,528.57	0.13
รวม	3,063,851.98	100	1,873,947.62	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาชนบท

บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาชนบทต่อสมาชิกสหกรณ์ ได้ทำการศึกษาในเรื่อง การศึกษาของสมาชิกในครอบครัวมีระดับการศึกษาเป็นอย่างไรหลังจากเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์แล้ว รายได้ก่อน และหลังเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอย่างไร เป็นต้น

การศึกษา สมาชิกในครอบครัวสูงขึ้น ร้อยละ 82.5 การศึกษาเท่าเดิม ร้อยละ 17.5 รายได้ สมาชิกมีรายได้สูงขึ้น ร้อยละ 87.5 และรายได้เท่าเดิม ร้อยละ 12.5 หนี้สิน สมาชิกมีหนี้สินลดลง ร้อยละ 62.5 และมีหนี้สินเท่าเดิม ร้อยละ 37.5 คุณภาพของผลผลิต สมาชิกสหกรณ์คุณภาพของผลผลิตดี ร้อยละ 80 และคุณภาพของผลผลิตเท่าเดิม ร้อยละ 20 อำนาจในการต่อรองขายผลผลิต สมาชิกไม่มีอำนาจในการต่อรองขายผลผลิตของตน ร้อยละ 80 และคุณภาพของผลผลิตของตน ร้อยละ 20 สุขภาพ สมาชิกมีสุขภาพดี ร้อยละ 75 และมีสุขภาพเหมือนเดิม ร้อยละ 25 การมีงานทำตลอดทั้งปี สมาชิกมีงานทำ ร้อยละ 87.5 และไม่มีงานทำ ร้อยละ 12.5 การถือครองที่ดิน สมาชิกมีที่ดิน ร้อยละ 77.5 และไม่มีที่ดิน ร้อยละ 12.5 สภาพความเป็นอยู่ สมาชิกมีสภาพความเป็นอยู่ดี ร้อยละ 80 และมีสภาพความเป็นอยู่เหมือนเดิม ร้อยละ 20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมาชิกสหกรณ์มีอาชีพรับจ้าง สำหรับเกษตรกรทั่วไปมีอาชีพรอง คือ อาชีพรับจ้าง เช่นกัน รายได้หลักสมาชิกสหกรณ์มีรายได้หลักเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป จำนวน 20,916 บาทต่อปี รายได้รองสมาชิกสหกรณ์มีรายได้รองเฉลี่ยต่อปีสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป จำนวน 1,317.76 บาท รายได้รวมสมาชิกสหกรณ์มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อปีสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป จำนวน 21,512.07 บาท รายจ่ายเพื่อการครองชีพในครอบครัว สมาชิกสหกรณ์จ่ายเป็นค่าอาหาร ร้อยละ 54.83 และเกษตรกรทั่วไปจ่ายเป็นค่าอาหาร ร้อยละ 56.90 รายจ่ายเพื่อการเกษตร สมาชิกสหกรณ์จ่ายเป็นค่าแรง ร้อยละ 36.13 เกษตรกรทั่วไปจ่ายเป็นค่าพันธุ์สัตว์ ร้อยละ 37.83 รายจ่ายรวมสมาชิกสหกรณ์มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปีสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป จำนวน 9,035.25 บาท รายได้สุทธิ สมาชิกสหกรณ์เฉลี่ยต่อครอบครัวอยู่ในระดับสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป จำนวน 13,241.57 บาท หนี้สินสมาชิกสหกรณ์มีหนี้สิน ร้อยละ 72.5 เกษตรกรทั่วไปไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 55 แหล่งเงินกู้ สมาชิกสหกรณ์กู้จากสหกรณ์ ร้อยละ 96.67 และเกษตรกรทั่วไปกู้จากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 48.39 จำนวนเงินกู้สมาชิกสหกรณ์ กู้เงินเฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป จำนวน 13,686 บาท การถือครองที่ดิน สมาชิกสหกรณ์มีที่ดิน ร้อยละ 77.5 ส่วนเกษตรกรทั่วไปมีที่ดิน ร้อยละ 85 การออมทรัพย์สินสมาชิกสหกรณ์มีเงินออม ร้อยละ 55 เกษตรกรทั่วไปไม่มีเงินออม ร้อยละ 62.5 ทรัพย์สิน สมาชิกสหกรณ์มีมูลค่าทรัพย์สิน สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป จำนวน 1,189,904.37 บาท

ข้อมูลทางด้านสหกรณ์กับการพัฒนาชนบท

จากการศึกษา พบว่า การศึกษาของสมาชิกในครอบครัวมีการศึกษาสูงขึ้น ร้อยละ 82.5 รายได้ สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สูงขึ้น ร้อยละ 87.5 หนี้สินสมาชิกมีหนี้สินลดลง ร้อยละ 62.5 คุณภาพของผลผลิตดี ร้อยละ 80 สมาชิกสหกรณ์ไม่มีอำนาจในการต่อรองขายผลผลิตของตน ร้อยละ 80 สมาชิกมีสุขภาพดี ร้อยละ 75 สมาชิกมีงานทำตลอดทั้งปี ร้อยละ 87.5 สมาชิกมีที่ดิน ร้อยละ 77.5 สภาวะความเป็นอยู่สูงขึ้น ร้อยละ 80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบสำหรับก้าวเชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาทางด้านภาวะสังคม

-ปัญหาทางการศึกษาเนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ จบ ป.4 ซึ่งเป็น การศึกษาที่ต่ำ

ข้อเสนอแนะ

-สหกรณ์ควรมีการส่งเสริม เรื่องการศึกษาให้แก่สมาชิกที่มีความคิด ความอ่านที่ดี

ปัญหาทางด้านภาวะเศรษฐกิจ

-ปัญหาด้านหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ ส่วนใหญ่มีหนี้สิน

ข้อเสนอแนะ

-สหกรณ์ควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ของสมาชิกให้มากขึ้น เพื่อ ช่วยเพิ่มรายได้ และลดภาระหนี้สินของสมาชิก

ปัญหาทางการพัฒนาชนบท

-ปัญหาด้านสมาชิกไม่มีอำนาจในการกำหนดราคาผลผลิตของตน

ข้อเสนอแนะ

-สหกรณ์ควรมีธุรกิจการขายในสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือในเรื่องการกำหนด ราคาผลผลิตให้แก่สมาชิกอย่างยุติธรรมที่สุด โดยสหกรณ์รับฝากขายผลผลิตของ สมาชิกให้แทน และสหกรณ์ก็รวบรวมผลผลิตของสมาชิกขายต่อพ่อค้าที่มารับซื้อ แทนที่จะให้สมาชิกขายผลผลิตของตนเองก็จะมีอำนาจในการต่อรองขายผลผลิต ของตน

เอกสารอ้างอิง

กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2532. เอกสารงานเผยแพร่งานสหกรณ์:

กรุงเทพฯ

ประดิษฐ์ มัชฌิมา. 2515. สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ ชุมนุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด.

อภิชาติ เดชปรีชา. 2528. การศึกษาและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

การเกษตรศรีประจันต์ จำกัด. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

สนิทศักดิ์ คงเขี้ยว. 2532. การศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์

การเกษตรนครชัยศรี จำกัด. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

สมัย รื่นสุข. 2526. การสหกรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพร่พิทยา

สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2511 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

และสังคมที่เกิดขึ้นจากสหกรณ์: ศึกษาจากสหกรณ์การเกษตรเมืองฉะเชิง-

เทรา จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

คำถแนะนำ ทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หรือเติมข้อความที่เป็นจริงลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

ตอนที่ 1 ภาวะทางสังคม

1. ชื่อ ----- นามสกุล -----
2. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
3. อายุ ----- ปี นับถือศาสนา -----
4. ผู้ให้สัมภาษณ์เคยเรียนหนังสือหรือไม่
 ( ) เคย ( ) ไม่เคย
 ถ้าเคยเรียนระดับการศึกษาจบ ( ) จบ ป.4
 ( ) จบ ป.7
 ( ) จบ ม.3 หรือ ม.ศ.3
 ( ) จบ ม.6
 ( ) จบ อาชีวศึกษา
 ( ) จบ อุดมศึกษา
 ( ) อื่นๆ (ระบุ) -----
5. สถานภาพการสมรส
 ( ) โสด ( ) แต่งงานอยู่ด้วยกัน
 ( ) หย่าร้าง ( ) แต่งงานแยกกันอยู่
 ( ) อื่นๆ (ระบุ) -----

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด จำนวน ----- คน
7. ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นสมาชิกของกลุ่มมาดบ้าง
- ( ) กลุ่มเกษตรกร ( ) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- ( ) ลูกค้าของ ธ.ก.ส. ( ) สมาชิกสหกรณ์ฯ
- ( ) อื่นๆ (ระบุ) -----

ตอนที่ 2 ภาวะทางเศรษฐกิจ

1. อาชีพหลักของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ทำอยู่ในปัจจุบัน
- ( ) ทาการเกษตร ( ) รับจ้าง
- ( ) ค้าขาย ( ) รับราชการ
- ( ) อื่นๆ (ระบุ) -----
- มีรายได้ประมาณ ----- บาทต่อปี
2. อาชีพรองที่ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ทำอยู่ในปัจจุบัน
- ( ) ทาการเกษตร ( ) รับจ้าง
- ( ) ค้าขาย ( ) รับราชการ
- ( ) อื่นๆ (ระบุ) -----
- มีรายได้ประมาณ ----- บาทต่อปี

3. ในปี 2532 ท่านมีรายจ่ายในครอบครัว
1. ค่าอาหาร ----- บาทต่อปี
2. ค่าการศึกษาบุตร ----- บาทต่อปี
3. ค่ารักษาพยาบาล ----- บาทต่อปี
4. ค่าเครื่องใช้ประจำวัน ----- บาทต่อปี
5. ค่าชำระหนี้ ----- บาทต่อปี
6. ค่าดอกเบี้ย ----- บาทต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ค่าน้ำ,ค่าไฟฟ้า ----- บาทต่อปี
 8. ค่าเดินทาง,พักผ่อน ----- บาทต่อปี

4. วนปี 2532 ท่านมีรายจ่ายเพื่อการเกษตร

1. ค่าแรง ----- บาทต่อปี
 2. ค่าพันธุ์พืช ----- บาทต่อปี
 3. ค่ายาปราบศัตรูพืช ----- บาทต่อปี
 4. ค่าปุ๋ย ----- บาทต่อปี
 5. ค่าพันธุ์สัตว์ ----- บาทต่อปี
 6. ค่าดอกเบ็ญ ----- บาทต่อปี
 7. ค่าอุปกรณ์การเกษตร ----- บาทต่อปี
 8. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ----- บาทต่อปี

5. วนปี 2532 ท่านมีหนี้สินหรือไม่

( ) ไม่มี ( ) มี

6. แหล่งเงินกู้ที่ท่านกู้จากไหน

- ( ) สหกรณ์ จำนวน ----- บาท อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ --- บาท
 ( ) ธนาคาร " ----- " " " " --- "
 ( ) อ.ก.ส. " ----- " " " " --- "
 ( ) เพื่อนบ้าน " ----- " " " " --- "
 ( ) พ่อค้า " ----- " " " " --- "
 ( ) อื่นๆ (ระบุ) -----

7. วัตถุประสงค์ ของการกู้เงิน

- ( ) เพื่อการลงทุน จำนวนเงิน ----- บาท
 ( ) เพื่อการครองชีพ " ----- "
 ( ) นามาสร้างที่อยู่อาศัย " ----- "

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

( ) อื่นๆ (ระบุ) -----

8. ผู้ให้สัมภาษณ์มีที่ดินเป็นของตนเองหรือไม่

( ) ไม่มี ( ) มี

จำนวนที่ดินเป็นของตนเอง จำนวน ----- ไร่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) เป็นที่ดินเพื่อการเกษตร (นา, ไร่, สวน, เลี้ยงสัตว์) ----- ไร่

( ) เป็นที่อยู่อาศัย ----- ไร่

( ) เป็นที่ดินให้เช่า ----- ไร่

จำนวนไม่มียังมีที่ดินเป็นของตนเอง เคยเช่าหรือกำลังเช่า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) เพื่อทำการเกษตร

( ) เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย

( ) อื่นๆ (ระบุ) -----

จ่ายค่าเช่าเป็น

( ) ผลผลิต ( ) เงินสด

( ) ผลผลิตและเงินสด ( ) อื่นๆ (ระบุ) -----

9. ผู้ให้สัมภาษณ์มีเงินออมหรือไม่

( ) ไม่มี ( ) มี

ถ้ามีเงินออมเก็บไว้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ฝากสหกรณ์ ( ) ฝากธนาคาร

( ) ฝาก ธ.ก.ส. ( ) ฝากเพื่อนกู้ยืม

( ) อื่นๆ (ระบุ) -----

10. มูลค่าทรัพย์สิน เมื่อคิดเป็นตัวเงิน ประมาณ (บาทต่อปี)

ที่ดิน จำนวน ----- บาทต่อปี

บ้านเรือน " ----- "

รถทุก " ----- "

รถยนต์ " ----- "

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รถจักรยานยนต์	จำนวน	-----	บาทต่อปี
รถจักรยาน	"	-----	"
เครื่องพ่นยา	"	-----	"
เครื่องสูบน้ำ	"	-----	"
พันธุ์สัตว์	"	-----	"

ตอนที่ 3 สหกรณ์กับการพัฒนาชนบท

เมื่อเปรียบเทียบก่อนเข้าเป็นสมาชิกและหลังเข้าเป็นสมาชิก

1. การศึกษาของสมาชิกในครอบครัว

( ) สูงขึ้น ( ) เท่าเดิม

2. รายได้

( ) สูงขึ้น ( ) เท่าเดิม

( ) ลดลง

3. หนี้สินของสมาชิก

( ) สูงขึ้น ( ) เท่าเดิม

( ) ลดลง

4. คุณภาพของผลผลิต

( ) ดี ( ) เท่าเดิม

( ) ลดลง

5. อานาจอในการขายผลผลิต

( ) ไม่มี ( ) มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. สุขภาพของสมาชิกครอบครัว
 ดี เหมือนเดิม
7. การมีงานทำของสมาชิกตลอดทั้งปี
 ไม่มี มี
8. การถือครองที่ดิน
 ไม่มี มี
9. สภาพความเป็นอยู่
 ดี เหมือนเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การคำนวณหาการกระจายรายได้

1. การกระจายรายได้ของสมาชิกสหกรณ์

1-10 -3,800+-2,196+-1,600+700+700

1,500+1,890+1,898+2,529+2,800 = 4,421 4,421 0.29

11-20 2,960+3,210+4,860+5,400+7,663

8,100+12,660+13,710+13,900+15,390 = 87,853 92,274 6.03

21-30 15,600+17,410+17,410+20,100+25,000

28,000+45,600+49,970+50,500+52,610 = 322,200 414,474 27.08

31-40 52,900+54,900+55,190+58,000+113,406

118,500+125,310+137,210+175,600+225,000=1,116,016 1,530,490 100

รวม = 1,530,490

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การกระจายรายได้ของเกษตรกรทั่วไป

1-10 -6,500+-5,950+-4,660+1,950+2,400

2,590+2,680+2,900+3,100+3,490 = 2,000 2,000 0.18

11-20 3,500+3,700+3,850+4,200+5,000

5,100+5,500+6,010+6,200+8,000 = 51,060 53,060 4.79

21-30 8,000+9,200+19,000+20,710+23,400

23,500+25,000+26,000+26,400+27,000 = 208,210 261,270 23.60

31-40 39,850+49,740+55,000+58,500+69,700

78,900+89,000+95,000+99,500+210,380 = 845,570 1,106,840 100

รวม = 1,106,840

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้